

Aukšto lygio konferencija dėl Europos Žmogaus Teisių Teismo ateities

BRAITONO deklaracija

2012 m. balandžio 20 d.

Aukšto lygio konferencija, vykusi Braitone 2012 m. balandžio 19 – 20 d., inicijuota Europos Tarybos Ministrų Komitetui pirmininkaujančios Jungtinės Karalystės (toliau – Konferencija), skelbia:

1. Valstybės, Žmogaus teisių ir pagrindinių laisvių apsaugos konvencijos (toliau – Konvencija) Susitariančiosios Šalys, vėl patvirtina savo stiprų ir tvirtą įsipareigojimą Konvencijai ir įsipareigojimą vykdyti pagal Konvenciją savo pareigą kiekvienam jų jurisdikcijai priklausančiam asmeniui garantuoti teises ir laisves, apibrėžtas Konvencijoje.
2. Susitariančiosios Šalys taip pat vėl patvirtina savo pagarbą individualios peticijos į Europos Žmogaus Teisių Teismą (toliau – Teismas) teisei kaip kertiniam Konvencijoje įtvirtintų teisių ir laisvių apsaugos sistemos akmeniui. Per daugiau nei 50 metų Teismas yra ypatingai prisidėjęs prie žmogaus teisių apsaugos Europoje
3. Susitariančiosios Šalys ir Teismas dalijasi atsakomybe veiksmingai įgyvendinant Konvenciją, paremtą pamatiniu subsidiarumo principu. Konvencija buvo sudaryta, *inter alia*, remiantis suverenia Valstybių lygybe. Susitariančiosios Šalys privalo gerbti Konvencijos garantuojamas teises ir laisves bei veiksmingai išnagrinėti pažeidimus nacionaliniu lygmeniu. Teismas veikia kaip apsauginis garantas pažeidimams, kurie nebuvo ištaisyti nacionaliniu lygmeniu. Kai Teismas nustato pažeidimą, Susitariančiosios Šalys privalo laikytis galutinio Teismo sprendimo.
4. Susitariančiosios Šalys ir Teismas taip pat dalijasi atsakomybe užtikrinant Konvencijos mechanizmo gyvybingumą. Kad to pasiektų, Susitariančiosios Šalys yra pasiryžusios dirbti kartu su Teismu, atsižvelgdamos į svarbų Europos Tarybos Ministrų Komiteto ir Parlamentinės Asamblėjos bei Žmogaus Teisių Komisarų ir kitų institucijų bei Europos Tarybos struktūrų darbą ir bendradarbiaudamos su pilietine visuomene ir nacionalinėmis žmogaus teisių institucijomis.
5. Savo 2010 m. vasario 19 d. deklaracijoje Aukšto lygio konferencija Interlakene (toliau – Interlakeno konferencija) susirūpinusi pažymėjo, kad skirtumas tarp Teismui pateikiamų ir jo išsprendžiamų peticijų auga, laikėsi nuomonės, kad tokia situacija kenkia Konvencijos ir jos kontrolės sistemos veiksmingumui ir pasitikėjimui jomis bei kelia grėsmę Teismo autoritetui ir jo praktikos kokybei bei nuoseklumui. Savo 2011 m. balandžio 27 d. deklaracijoje Aukšto lygio konferencija Izmyre (toliau – Izmyro konferencija) palankiai įvertino po Interlakeno konferencijos pasiektą realią pažangą. Susitariančiosios Šalys dėkoja Ministrų Komitetui pirmininkavusioms Šveicarijai ir Turkijai už šių konferencijų surengimą, ir visiems, kas padėjo įgyvendinti veiksmų planą ir tolesnių veiksmų planą.

6. Iki šiol pagal Protokolą Nr. 14 pasiekti rezultatai teikia vilčių, ypač dėl Teismo pritaikytų priemonių didinant veiksmingumą ir sprendžiant aiškiai nepriimtinių jam pateiktų peticijų klausimą. Vis dėlto didėjantis potencialiai pagrįstų Teismo nagrinėjimo laukiančių peticijų skaičius yra rimta problema, kuri kelia susirūpinimą. Atsižvelgiant į dabartinę Konvencijos ir Teismo situaciją, Interlakeno ir Izmyro Konferencijose numatytos reikšmingos priemonės turi būti ir toliau visiškai įgyvendinamos, o visos Protokolo Nr. 14 teikiamos galimybės panaudojamos. Tačiau, kaip pabrėžė Izmyro Konferencija, vien Protokolu Nr. 14 nepavyks ilgam ir išsamiai išspręsti problemų, su kuriomis susiduria Konvencijos sistema. Todėl, siekiant užtikrinti, kad Konvencijos sistema išliktų veiksminga ir galėtų toliau saugoti per 800 milijonų žmonių Europoje teises ir laisves, reikalingos ir tolesnės priemonės.

A. Konvencijos įgyvendinimas nacionaliniu lygmeniu

7. Visiškam Konvencijos įgyvendinimui nacionaliniu lygmeniu reikia, kad Susitariančiosios Šalys imtųsi veiksmingų priemonių užkirsti kelią pažeidimams. Visi įstatymai bei politikos kryptys turi būti formuluojami ir valstybės pareigūnai turi vykdyti savo pareigas taip, kad Konvencija būtų visiškai įgyvendinta. Susitariančiosios Šalys taip pat privalo sudaryti galimybes pasinaudoti teisinės gynybos priemonėmis dėl skundžiamų Konvencijos pažeidimų. Nacionaliniai teismai ir tribunolai turi atsižvelgti į Konvenciją bei Teismo praktiką. Visos šios priemonės bendrai turėtų sumažinti Konvencijos pažeidimų skaičių. Jos taip pat sumažintų pagrįstų Teismui pateiktų peticijų skaičių, taip palengvindamos jo darbo krūvį.

8. Esminis vaidmuo padedant įgyvendinti Konvenciją nacionaliniu lygmeniu ir tokį įgyvendinimą skatinant tenka Europos Tarybai, vykdančiai platesnę veiklą žmogaus teisių, demokratijos ir teisės viršenybės srityje. Susitariančiųjų Šalių prašymu Europos Tarybos ar kitų Susitariančiųjų Šalių dvišaliais pagrindais teikiama techninė pagalba skleidžia gerąją praktiką ir kelia žmogaus teisių laikymosi lygį Europoje. Europos Tarybos paramos teikimas turi būti veiksmingas siekiant apibrėžtų rezultatų, suderintas su platesne organizacijos veikla.

9. Todėl Konferencija:

a) patvirtina Susitariančiųjų Šalių tvirtą įsipareigojimą vykdyti svarbiausią pareigą – įgyvendinti Konvenciją nacionaliniu lygmeniu;

b) itin skatina Susitariančiąsias Šalis ir toliau visapusiškai atsižvelgti į Ministrų Komiteto rekomendacijas dėl Konvencijos įgyvendinimo nacionaliniu lygmeniu plėtojant teisės aktus, formuojant politikos kryptis ir praktiką, kad Konvencija būtų įgyvendinta;

c) visų pirma išreiškia Susitariančiųjų Šalių pasiryžimą užtikrinti veiksmingą Konvencijos įgyvendinimą nacionaliniu lygmeniu, imantis, kai tai aktualu, šių konkrečių priemonių:

i) svarstyti nepriklausomos nacionalinės žmogaus teisių institucijos įsteigimo klausimą, jei tai dar nepadaryta;

ii) įgyvendinti praktines priemones, įskaitant informacijos apie Vyriausybės siūlomų pirminės teisės aktų projektų atitiktį Konvencijai teikimą nacionaliniams parlamentams, siekiant užtikrinti, kad politikos kryptys ir teisės aktai visiškai atitiktų Konvenciją;

iii) svarstyti prireikus bendro ar specialaus pobūdžio naujų vidaus teisinės gynybos priemonių pažeistoms teisėms ir laisvėms pagal Konvenciją ginti sukūrimo klausimą;

iv) įgalinti bei skatinti nacionalinius teismus ir tribunolus bylų nagrinėjimo proceso metu bei priimant sprendimus atsižvelgti į bylai svarbius Konvencijos principus ir Teismo praktiką; ir ypač suteikiant galimybę bylos šalims, laikantis nacionalinių teismo proceso reikalavimų, tačiau be nereikalingų kliūčių, atkreipti nacionalinių teismų ir tribunolų dėmesį į bet kurią bylai reikšmingą Konvencijos nuostatą ir Teismo praktiką;

v) teikti informaciją apie įsipareigojimus pagal Konvenciją valstybės pareigūnams ir ypač mokyti pareigūnus, dirbančius teisingumo sistemoje, atsakingus už įstatymų vykdymą ar asmens laisvės atėmimą, kaip įvykdyti įsipareigojimus pagal Konvenciją;

vi) teikti atitinkamą informaciją ir mokymus apie Konvenciją teisėjams, teisininkams ir prokurorams studijuojant, mokantis ir keliant profesinę kvalifikaciją;

vii) teikti informaciją apie Konvenciją potencialiems pareiškėjams, ypač apie jos teikiamos apsaugos apimtį ir ribas, Teismo jurisdikciją ir priimtinumą kriterijus;

d) skatina Susitariančiąsias Šalis, jei jos dar to nepadarė:

i) užtikrinti, kad reikšmingi Teismo sprendimai būtų išversti ar apibendrinti nacionalinėmis kalbomis, kai tai būtina, siekiant tinkamai į juos atsižvelgti;

ii) išversti Teismo Praktinį priimtinumą kriterijų vadovą į nacionalines kalbas; ir

iii) apsvarstyti galimybę skirti papildomas savanoriškas įmokas Europos Tarybos žmogaus teisių programoms ar Žmogaus teisių patikos fondui;

e) ragina visas Susitariančiąsias Šalis visapusiškai naudotis technine pagalba, teikti ir gauti techninę pagalbą dvišaliais pagrindais atviro bendradarbiavimo dvasia visapusiškai saugant žmogaus teises Europoje;

f) ragina Ministrų Komitetą:

i) apsvarstyti, kaip geriausiai užtikrinti prašomos techninės pagalbos suteikimą Susitariančiosioms Šalims, kurioms jos labiausiai reikia;

ii) papildant c (iii) ir (iv) punktus pirmiau, parengti gerosios praktikos vadovą dėl vidaus teisinės gynybos priemonių; ir

iii) papildant c (v) punktą pirmiau, parengti mokymo priemonę, kuria Susitariančiosios Šalys galėtų naudotis, informuodamos valstybės pareigūnus apie valstybės pareigas pagal Konvenciją;

g) ragina Generalinį Sekretorių per Ministrų Komitetą pasiūlyti Susitariančiosioms Šalims praktinių būdų, tobulinant:

i) Europos Tarybos techninės pagalbos teikimą ir bendradarbiavimo programas;

ii) įvairių Europos Tarybos subjektų koordinavimą teikiant pagalbą ir

iii) atitinkamos techninės pagalbos, prieinamos kiekvienai Susitariančiajai Šaliai dvišaliu pagrindu, pritaikymą, atsižvelgiant į konkrečius Teismo sprendimus;

h) ragina Teismą nurodyti sprendimus, kuriuos jis ypač rekomenduoja išversti į nacionalines kalbas; ir

i) darskart pabrėžia bendradarbiavimo tarp Europos Tarybos ir Europos Sąjungos svarbą, ypač užtikrinant veiksmingą jungtinių programų įgyvendinimą ir jų atitinkamų prioritetų darną šioje srityje.

B. Teismo ir valstybės valdžios institucijų bendradarbiavimas

10. Konvencijos Susitariančiosios Šalys privalo kiekvienam jų jurisdikcijoje esančiam asmeniui garantuoti Konvencijoje apibrėžtas teises ir laisves ir kiekvienam, kurio teisės ir laisvės pažeistos, suteikti veiksmingą teisinę gynybos priemonę kreipiantis į valstybės instituciją. Teismas autoritetingai aiškina Konvenciją. Jis taip pat yra apsaugos priemonė asmenims, kurių teisės ir laisvės nebuvo apgintos nacionaliniu lygmeniu.

11. Teismo jurisprudencijoje aiškiai numatyta, kad priklausomai nuo bylos aplinkybių ir susijusių teisių ir laisvių, Susitariančiosios Šalys turi vertinimo nuožiūros laisvę taikydamos ir įgyvendindamos Konvenciją. Tai atspindi, kad Konvencijos sistema yra subsidiari žmogaus teisių apsaugai nacionaliniu lygmeniu ir kad valstybės institucijos geriau nei tarptautinis teismas gali įvertinti vietinius poreikius bei sąlygas. Vertinimo nuožiūros laisvė žengia koja kojon su priežiūra pagal Konvencijos sistemą. Šiuo požiūriu, Teismo vaidmuo yra tinkamai atsižvelgus į valstybės vertinimo nuožiūros laisvę peržiūrėti, ar valstybės valdžios institucijų priimti sprendimai yra suderinami su Konvencija.

12. Todėl Konferencija:

a) palankiai vertina tokių principų, kaip subsidiarumas ir vertinimo nuožiūros laisvė, plėtojamą Teismo praktikoje ir ragina Teismą teikti šiems principams didelę reikšmę bei nuosekliai juos taikyti savo sprendimuose;

b) daro išvadą, kad skaidrumo ir prieinamumo tikslais nuoroda į Teismo praktikoje išplėtotą subsidiarumo principą ir vertinimo nuožiūros laisvės doktriną turėtų būti įtraukta į Konvencijos Preambulę, ir primindama Susitariančiųjų Šalių įsipareigojimą visiškai įgyvendinti savo įsipareigojimą užtikrinti Konvencijoje apibrėžtas teises ir laisves, ragina Ministrų Komitetą iki 2013 metų pabaigos priimti pakeitimui būtiną dokumentą;

c) palankiai vertina ir skatina atvirą dialogą tarp Teismo ir Susitariančiųjų Šalių kaip priemonę plėtoti geresnį supratimą apie jų vaidmenį vykdant savo bendrą atsakomybę taikant Konvenciją, ypač įskaitant dialogus tarp Teismo ir:

i) Susitariančiųjų Šalių aukščiausiosios instancijos teismų;

ii) Ministrų Komiteto, įskaitant dėl subsidiarumo principo ir Teismo praktikos aiškumo bei nuoseklumo; ir

iii) Susitariančiųjų Šalių Vyriausybės atstovų ir teisės ekspertų, ypač dėl procesinių klausimų ir per konsultacijas dėl siūlymų keisti Teismo reglamentą;

d) pažymi, kad sąveika tarp Teismo ir nacionalinių valdžios institucijų galėtų būti sustiprinta Konvencijoje įtvirtinus platesnes Teismo galias, kurias Susitariančiosios Šalys galėtų priimti pasirinktinai – t.y. valstybei prašant teikti konsultacines kitoms Susitariančiosioms Šalims neprivalomas išvadas dėl Konvencijos aiškinimo konkrečios bylos, nagrinėjamos nacionaliniu lygmeniu, kontekste; ragina Ministrų Komitetą šiuo klausimu iki 2013 metų pabaigos parengti Konvencijos fakultatyvinio protokolo tekstą; ir po to ragina Ministrų Komitetą nuspręsti, ar jį priimti; ir

e) primena, kad Izmyro konferencija paragino Ministrų Komitetą toliau svarstyti klausimą dėl laikinųjų apsaugos priemonių pagal Teismo reglamento 39 taisyklę; ir ragina Ministrų Komitetą įvertinti, ar jų skaičius ženkliai sumažėjo ir ar peticijos, dėl kurių taikomos laikinosios apsaugos priemonės, dabar yra nagrinėjamos greitai, bei atitinkamai siūlyti reikiamus veiksmus.

C. Peticijos Teismui

13. Individualios peticijos teisė yra Konvencijos sistemos kertinis akmuo. Teise teikti peticiją Teismui turi būti įmanoma praktiškai pasinaudoti, o Susitariančiosios Šalys privalo užtikrinti, kad jos nesukliudys veiksmingai pasinaudoti šia teise.

14. Konvencijos 35 straipsnyje įtvirtinti priimtumo kriterijai apibrėžia, kurias peticijas Teismas turėtų toliau nagrinėti iš esmės. Jie turėtų suteikti Teismui praktines priemones, užtikrinančias jam galimybę susikoncentruoti ties tomis bylomis, kurias reikia nagrinėti iš principo arba dėl pažeidimo reikšmingumo. Teismas sprendžia dėl peticijų priimtumo. Svarbu, kad Teismas ir toliau griežtai ir nuosekliai taikytų priimtumo kriterijus, siekiant sustiprinti pasitikėjimą Konvencijos sistemos apibrėžtumu ir užtikrinti, kad ji nebūtų apkrauta nereikalingu darbo krūviu.

15. Todėl Konferencija:

a) palankiai vertina Teismo siūlymą, kad Konvencijos 35 straipsnio 1 dalyje numatytas terminas peticijai pateikti galėtų būti sutrumpintas; daro išvadą, kad keturių mėnesių terminas yra tinkamas; ir ragina Ministrų Komitetą iki 2013 metų pabaigos priimti pakeitimą numatantį dokumentą;

b) palankiai vertina Teismo numatytą griežtesnę Konvencijos 35 straipsnio 1 dalies termino taikymą; ir pakartoja svarbą visus priimtumo kriterijus Teismui taikyti visapusiškai, nuosekliai ir numatomi, įskaitant taisykles dėl jo jurisdikcijos apimties, siekiant užtikrinti veiksmingą teisingumo taikymą ir apsaugoti atitinkamus Teismo ir nacionalinių valdžios institucijų vaidmenis;

c) daro išvadą, kad Konvencijos 35 straipsnio 3 dalies b punktas turėtų būti pakeistas, išbraukiant žodžius „ir jokia byla negali būti atmesta šiuo pagrindu, jei jos tinkamai neišnagrinėjo valstybės teismas“, ir ragina Ministrų Komitetą iki 2013 metų pabaigos priimti pakeitimą numatantį dokumentą;

d) patvirtina, kad peticija turėtų būti laikoma aiškiai nepagrįsta pagal Konvencijos 35 straipsnio 3 dalies a punktą, *inter alia*, tokia apimtimi, dėl kurios Teismas mano, jog peticijoje keliamas skundas tinkamai išnagrinėtas nacionalinio teismo taikant Konvencijos garantuojamas teises ir atsižvelgiant

į nusistovėjusią Teismo praktiką, tam tikrais atvejais apimančią ir praktiką dėl vertinimo nuožiūros laisvės, išskyrus, jei Teismas nustato, kad peticija kelia rimtų klausimų, turinčių įtakos Konvencijos aiškinimui ir taikymui; ir ragina Teismą atsižvelgti į būtinybę laikytis griežto ir nuoseklaus požiūrio tokias peticijas skelbiant nepriimtiniomis, kai reikia, išaiškinant šiuo klausimu savo praktiką;

e) palankiai vertina tai, kad Teismas teikia daugiau informacijos pareiškėjams apie procesą ir ypač apie priimtinumą kriterijus;

f) ragina Teismą numatyti Teismo reglamente konkrečią nuostatą, numatančią atskiro sprendimo dėl priimtumo priėmimą atsakovei Vyriausybei prašant, kai yra konkretus interesas, kad Teismas nuspręstų dėl vidaus teisinės gynybos priemonės nagrinėjamoje byloje veiksmingumo; ir

g) ragina Teismą plėtoti savo praktiką dėl vidaus teisinės gynybos priemonių panaudojimo tokia linkme, kad tais atvejais, kai pareiškėjams vidaus teisinės gynybos priemonė buvo prieinama, būtų reikalaujama, kad jie vidaus teismuose ar tribunoluose būtų kėlę klausimą dėl skundžiamo Konvencijoje ar atitinkamuose nacionalinės teisės aktuose įtvirtintų teisių pažeidimo, taip nacionaliniams teismams suteikiant galimybę taikyti Konvenciją, atsižvelgiant į Teismo praktiką.

D. Peticijų nagrinėjimas

16. Nuo 2004 metų Teismui kasmet pateikiamų peticijų skaičius išaugo dvigubai. Labai didelis peticijų skaičius šiuo metu laukia Teismo pirminio nagrinėjimo. Daug pareiškėjų, įskaitant ir tuos, kurių peticijos, tikėtina, pagrįstos, turi metų metus laukti atsakymo.

17. Atsižvelgdamas į individualios peticijos teisės svarbą, Teismas privalo turėti galimybę mažiausiomis sąnaudomis kiek įmanoma veiksmingiau atmesti nepriimtinas peticijas. To siekdamas Teismas Protokolo Nr. 14 kontekste jau žengė reikšmingus žingsnius, kurie yra sveikintini.

18. Pasikartojančios peticijos dažniausiai kyla dėl sisteminių arba struktūrinių problemų nacionaliniame lygmenyje. Susitariančiosios Šalys yra atsakingos už tai, kad, prižiūrint Ministrų Komitetui, tokios problemos ir dėl jų padaromi pažeidimai būtų išspręstos kaip veiksmingo Teismo sprendimų vykdymo dalis.

19. Didėjantis bylų, laukiančių Teismo kolegijų nagrinėjimo, skaičius taip pat kelia didelį susirūpinimą. Teismas turėtų turėti galimybę susikoncentruoti ties potencialiai pagrįstais naujais pažeidimais.

20. Todėl Konferencija:

a) palankiai vertina Teismo pažangą nagrinėjant peticijas, ypač

i) Teismo prioritetų politiką, kuri padėjo visą dėmesį sutelkti į svarbiausias ir rimčiausias bylas; ir

ii) darbo metodus, kurie supaprastina procesą, ypač tvarkant nepriimtinas ir pasikartojančias bylas, tuo pat metu išlaikant tinkamą teisminę atsakomybę;

b) palankiai vertina Teismo nuostatą, kad jis iki 2015 metų gali išspręsti likusias nagrinėjimo laukiančias aiškiai nepagrįstas peticijas; to siekiant, pritaria Teismo prašymui ir toliau deleguoti

nacionalinius teisėjus ir aukšto lygio nepriklausomus teisininkus į Teismo kanceliariją; ir ragina Susitariančiąsias Šalis toliau organizuoti tokį delegavimą.

c) ir toliau reiškia susirūpinimą dėl Teismo nagrinėjimo laukiančių pasikartojančių peticijų didelio skaičiaus; palankiai vertina Teismo toliau taikomas iniciatyvias priemones, ypač pilotinius sprendimus, kuriais veiksmingai išsprendžiamas pasikartojančių pažeidimų klausimas; ragina Susitariančiąsias Šalis, Ministrų Komitetą ir Teismą dirbti kartu, siekiant rasti būdų išspręsti didelį skaičių skundų, kylančių iš Teismo nustatytų sisteminių problemų, atsižvelgiant į įvairias pateiktas idėjas, įskaitant jų teisinius, praktinius ir finansinius aspektus, ir į lygaus Susitariančiųjų Šalių traktavimo principą;

d) remdamasi pilotinių sprendimų priėmimo procesu, ragina Ministrų Komitetą apsvarstyti proceso, kuriuo Teismas galėtų registruoti ir išspręsti nedidelę dalį tipinių peticijų iš grupės peticijų, kuriose skundžiamasi dėl to paties pažeidimo prieš tą pačią atsakovę Susitariančiąją Šalį, o toks sprendimas būtų taikomas visai grupei peticijų, tikslingumą ir ypatumus;

e) pažymi, kad, siekiant įgalinti Teismą per įmanomai trumpiausią laiką jo Kolegijose išnagrinėti peticijas, ateityje gali prireikti į Teismą papildomai paskirti teisėjų; taip pat pažymi, kad tų teisėjų kadencija galėtų būti kitokia ir/arba jų funkcijos galėtų būti skirtingos apimties nei esamų Teismo teisėjų ir ragina Ministrų Komitetą iki 2013 metų pabaigos nuspręsti, ar keisti Konvenciją, siekiant sudaryti galimybes tokių teisėjų paskyrimui, taikant vieningo sprendimo priėmimo Ministrų Komitete tvarką ir atsižvelgiant į iš Teismo gautą informaciją;

f) ragina Teismą konsultuotis su Susitariančiosiomis Šalimis, svarstant galimybę plačiau aiškinti nusistovėjusios praktikos koncepciją Konvencijos 28 straipsnio 1 dalies prasme, kad daugiau bylų būtų išspręsta pagal Komiteto procedūrą, užtikrinant tinkamą konkrečių bylos aplinkybių išnagrinėjimą ir neįpareigojantį sprendimų prieš kitą Susitariančiąją Šalį pobūdį;

g) ragina Teismą, konsultuojantis su Susitariančiosiomis Šalimis, pilietine visuomene ir nacionalinėmis žmogaus teisių institucijomis, apsvarstyti, ar:

i) atsižvelgiant į bandomojo projekto patirtį, turėtų būti įgyvendintos tolesnės priemonės, siekiant įgalinti peticijų pateikimą internetu ir supaprastinti tokių bylų perdavimo [atsakovei Vyriausybei] procesą, tuo pat metu užtikrinant tolesnį peticijų priėmimą iš pareiškėjų, neturinčių galimybės teikti jų internetu;

ii) peticijos į Teismą formuliaras galėtų būti patobulintas, siekiant geresnio peticijų pateikimo ir jų tvarkymo Teisme;

iii) Teismo nutarimai ir sprendimai galėtų būti prieinami bylos šalims šiek tiek anksčiau negu jie paskelbiami viešai;

iv) pareiškimas ir atsikirtimai dėl teisingo atlyginimo, įskaitant kaštus, Kolegijai ar Didžiajai Kolegijai nagrinėjant bylą galėtų būti pateikti anksčiau;

h) numato, kad šių priemonių įgyvendinimas visa apimtimi turėtų įgalinti Teismą nuspręsti, ar perduoti bylą [atsakovei Vyriausybei] per vienerius metus, o po to per dvejus metus nuo perdavimo visose bylose priimti nutarimą arba sprendimą;

i) be to, išreiškia visų Susitariančiųjų Šalių įsipareigojimą bendradarbiauti su Teismui, siekiant pasiekti šių rezultatų; ir

j) ragina Ministrų Komitetą, pasikonsultavus su Teismu, nustatyti, kaip jis vertins, ar šių priemonių, siekiant įgalinti Teismą susidoroti su savo darbo krūviu, iki 2015 m. pakako, ar reikalingos papildomos priemonės.

E. Teismo teisėjai ir praktika

21. Teismo autoritetas ir pasitikėjimas juo didele dalimi priklauso nuo jo teisėjų kvalifikacijos ir jų priimamų sprendimų kokybės.

22. Aukštas į Teismą išrinktų teisėjų lygis priklauso nuo Parlamentinei Asamblėjai rinkimams pateiktų kandidatų kvalifikacijos. Todėl Susitariančiųjų Šalių vaidmuo siūlant aukščiausios įmanomos kvalifikacijos kandidatus, kaip ir aukštos kvalifikacijos Kanceliarija su teisininkais, pasirinktais dėl jų teisinių gebėjimų ir Susitariančiųjų Šalių nacionalinės teisės bei praktikos žinių, kurie Teismo teisėjams suteikia neįkainojamą pagalbą, yra ypač svarbūs tolesniam sėkmingam Teismo darbui.

23. Teismo sprendimai turi būti aiškūs ir nuoseklūs. Tai didina teisinį tikrumą, padeda nacionaliniams teismams tiksliau taikyti Konvenciją ir potencialiems pareiškėjams įvertinti, ar jų skundas yra pagrįstas. Aiškumas ir nuoseklumas yra ypač svarbūs, kai Teismas sprendžia bendrųjų principų klausimus. Nuoseklumas taikant Konvenciją nereikalauja, kad Susitariančiosios Šalys vienodai įgyvendintų Konvenciją. Teismas nurodė, kad svarsto Teismo reglamento pakeitimą dėl pareigos kolegijai atsisakyti jurisdikcijos, kai ji numato, jog bus nukrypta nuo nusistovėjusios Teismo praktikos.

24. Stabilus teisėjų korpusas prisideda prie Teismo darbo nuoseklumo. Todėl iš esmės nepageidautina, kad teisėjas eitų pareigas trumpiau nei visą kadenciją, numatytą Konvencijoje.

25. Todėl Konferencija:

a) palankiai vertina Ministrų Komiteto priimtas Gaires dėl kandidatų į Europos Žmogaus Teisių Teismo teisėjus atrankos ir ragina Susitariančiąsias Šalis jas įgyvendinti;

b) palankiai vertina Patariamąsios ekspertų komisijos dėl kandidatų, renkamų į Europos Žmogaus Teisių Teismo teisėjus, sukūrimą; pastebi, kad Ministrų Komitetas nusprendė peržiūrėti Patariamąsios komisijos veiklą po pirmųjų trejų metų laikotarpio; ragina Parlamentinę Asamblėją ir Ministrų Komitetą aptarti, kaip toliau tobulinti teisėjų rinkimo procedūras;

c) palankiai vertina Teismo žingsnius, siekiant išlaikyti ir sustiprinti aukštą jo priimamų sprendimų kokybę, visų pirma ir toliau užtikrinant vis didesnę sprendimų aiškumą ir nuoseklumą; palankiai vertina Teismo seną nuostatą, kad vardan teisinio tikrumo, numatomumo ir lygybės prieš įstatymą jis be įtikinamos priežasties neturėtų nukrypti nuo ankstesnėse bylose suformuotų precedentų; ir ypač ragina Teismą atsižvelgti į nuoseklumo svarbą, kai sprendimai susiję su to paties klausimo aspektais, taip užtikrinant, kad jų bendras poveikis ir toliau užtikrins Susitariančiosioms Šalims pakankamą jų vertinimo nuožiūros laisvę.

d) atsižvelgdama į pagrindinį Didžiosios Kolegijos vaidmenį, siekiant Teismo praktikos nuoseklumo, daro išvadą, kad Konvencijos 30 straipsnis turėtų būti pakeistas išbraukiant žodžius „jei bylos šalys tam neprieštarauja“; ragina Ministrų Komitetą iki 2013 metų pabaigos priimti pakeitimui reikalingą dokumentą ir apsvarstyti, ar reikalingi tolesni pakeitimai; ir iki pakeitimui reikalingo dokumento įsigaliojimo ragina Susitariančiąsias Šalis susilaikyti nuo prieštaravimo bet kuriam Kolegijos siūlymui perleisti jurisdikciją;

e) ragina Teismą apsvarstyti, ar nevertėtų padidinti Didžiosios Kolegijos sudėties, *ex officio* įtraukiant į ją kiekvieno Skyriaus vicepirmininką; ir

f) daro išvadą, kad Konvencijos 23 straipsnio 2 dalis turėtų būti pakeista, teisėjų amžiaus ribų reikalavimą pakeičiant reikalavimu, kad teisėjai privalo būti ne vyresni nei 65 metų amžiaus, kai pradeda eiti teisėjo pareigas; ir ragina Ministrų Komitetą iki 2013 metų pabaigos priimti pakeitimui reikalingą dokumentą.

F. Teismo sprendimų vykdymas

26. Kiekviena Susitariančioji Šalis įsipareigojo kiekvienoje byloje, kurios šalimi yra, vykdyti Teismo priimtą sprendimą. Ministrų Komitetas, prižiūradamas vykdymo procesą, užtikrina veiksmingą Teismo sprendimų įgyvendinimą, įskaitant bendrųjų priemonių įgyvendinimą sprendžiant platesnio pobūdžio sistemines problemas.

27. Todėl Ministrų Komitetas privalo veiksmingai ir teisingai nuspręsti, ar priemonės, kurių ėmėsi Susitariančioji Šalis, atitaisė pažeidimą. Ministrų Komitetas turėtų turėti galimybę imtis veiksmingų priemonių Susitariančiosios Šalies, kuri nevykdo savo įsipareigojimų pagal Konvencijos 46 straipsnį, atžvilgiu. Ministrų Komitetas turėtų skirti ypatingą dėmesį pažeidimams, atskleidžiantiems sistemine problemą nacionaliniame lygmenyje, ir turėtų užtikrinti, kad Susitariančiosios Šalys greitai ir veiksmingai įvykdytų pilotinius sprendimus.

28. Ministrų Komitetas prižiūri vis didėjančio skaičiaus sprendimų vykdymą. Kadangi Teismas nagrinėja potencialiai pagrįstas jam pateiktas peticijas, Ministrų Komiteto darbo apimtys, tikėtina, toliau didės.

29. Todėl Konferencija:

a) ragina Susitariančiąsias Šalis:

i) plėtoti galimybes ir mechanizmus nacionaliniu lygmeniu, siekiant užtikrinti greitą Teismo sprendimų vykdymą, įskaitant Ministrų Komiteto rekomendacijos Nr. 2008(2) įgyvendinimą, ir dalintis gerąja praktika šioje srityje;

ii) siekti, kad veiksmų planai dėl sprendimų vykdymo būtų kiek įmanoma labiau prieinami, taip pat, esant galimybei, skelbti juos nacionaline kalba; ir

iii) sustiprinti svarbų nacionalinių parlamentų vaidmenį nagrinėjant įgyvendinimo priemonių, kurių buvo imtasi, veiksmingumą;

b) pakartoja Interlakeno ir Izmyro Konferencijų raginimą Ministrų Komitetui visa apimtimi taikyti subsidiarumo principą, kuriuo remdamosi Susitariančiosios Šalys gali pasirinkti, kaip įvykdyti savo įsipareigojimus pagal Konvenciją;

c) ragina Ministrų Komitetą tęsti svarstymus, kaip patobulinti procedūras, kad būtų užtikrinta veiksminga sprendimų vykdymo priežiūra, ypač per:

i) labiau struktūrizuotus strateginių ir sisteminių problemų svarstymus jo posėdžiuose; ir

ii) didesnį posėdžių viešumą;

d) ragina Ministrų Komitetą apsvarstyti, ar reikalingos veiksmingesnės priemonės valstybėms, kurios laiku neįvykdo Teismo sprendimų; ir

e) palankiai vertina Parlamentinės Asamblėjos reguliarias ataskaitas ir diskusijas dėl sprendimų vykdymo.

G. Konvencijos sistemos ir Teismo ilgalaikė ateitis

30. Ši Deklaracija sprendžia neatidėliotinus klausimus, su kuriais susiduria Teismas. Vis dėlto taip pat svarbu užtikrinti tolimesnį Konvencijos sistemos veiksmingumą. Kad to būtų pasiekta, reikalingas procesas, numatantis ateities iššūkius ir plėtojantis Konvencijos ateities viziją taip, kad ateityje sprendimai būtų priimami laiku ir nuosekliai.

31. Šio proceso metu gali prireikti įvertinti Teismo vaidmens ir prigimties esmę. Ilgesnio laikotarpio vizija turi užtikrinti pagrindinį Teismo vaidmenį Europos žmogaus teisių apsaugos ir skatinimo sistemoje. Individualios peticijos teisė išlieka kertinis Konvencijos sistemos akmuo. Ateities reformos privalo sustiprinti Konvencijos sistemos galias skubiai ir veiksmingai reaguoti į rimtus pažeidimus.

32. Veiksmingas Konvencijos įgyvendinimas nacionaliniu lygmeniu per ilgesnį laiką leis Teismui imtis labiau sutelkto ir tikslinio vaidmens. Konvencijos sistema turi padėti Šalims vykdant jų pirminę pareigą įgyvendinti Konvenciją nacionaliniu lygmeniu.

33. Reaguodamas į veiksmingesnį įgyvendinimą nacionaliniu lygmeniu Teismas turėtų sugebėti sutelkti savo pastangas ties rimtais arba plačiai paplitusiais pažeidimais, sisteminiemis ir struktūrinėmis problemomis ir svarbiais Konvencijos aiškinimo ir taikymo klausimais, ir todėl jam reikėtų atitaisyti mažiau pažeidimų bei, atitinkamai, priimti mažiau sprendimų.

34. Interlakeno Konferencija paragino Ministrų Komitetą per 2012 – 2015 metus įvertinti, kokia apimtimi Protokolo Nr. 14 ir Interlakeno Veiksmų plano įgyvendinimas pagerino Teismo situaciją. Ji numatė, kad šio vertinimo pagrindu Ministrų Komitetas turėtų iki 2015 metų pabaigos nuspręsti, ar reikalingi tolesni veiksmai. Toliau ji nurodė, kad iki 2019 metų pabaigos Ministrų Komitetas turėtų nuspręsti, ar pasitvirtino priimtų priemonių veiksmingumas užtikrinant Konvencijos kontrolės mechanizmo veikimą, ir ar reikia didesnio masto pakeitimų.

35. Todėl Konferencija:

- a) palankiai vertina Interlakeno Konferencijoje prasidėjusį ir Izmyro Konferencijoje pratęstą svarstymų procesą dėl ilgalaikės Teismo ateities; taip pat palankiai vertina neformalios Viltono Parko konferencijos indėlį į šiuos svarstymus;
- b) ragina Ministrų Komitetą iki 2012 metų pabaigos apibrėžti procesą, kurio metu jis vykdys savo įgaliojimus pagal šią Deklaraciją bei Deklaracijas, priimtas Interlakeno ir Izmyro Konferencijose;
- c) ragina Ministrų Komitetą jo įgaliojimų pagal Interlakeno ir Izmyro Konferencijoje priimtas Deklaracijas vykdymo kontekste apsvarstyti Konvencijos sistemos ateitį, įskaitant ateities iššūkius Konvencijos garantuojamų teisių ir laisvių naudojimosi požiūriu, taip pat įskaitant būdą, kaip Teismas galėtų geriausiai atlikti jo dvejopą vaidmenį – kaip apsaugos garanto asmenims, kurių teisės ir laisvės neužtikrintos nacionaliniu lygmeniu, ir kaip autoritetingo Konvencijos aiškintojo;
- d) siūlo Ministrų Komitetui šią užduotį vykdyti esamose struktūrose, o siekiant visapusiškos ekspertizės ir kiek įmanoma išsamios klausimų ir galimų sprendimų analizės, jei reikalinga, užtikrinant išorės ekspertų dalyvavimą bei jų patarimus;
- e) numato, kad Ministrų Komitetas, vykdydamas šią užduotį, atliks ir išsamią galimybių dėl Teismo ateities vaidmens ir funkcijų analizę, įskaitant analizę, kaip dabartinės Konvencijos sistemos esmė galėtų būti išsaugota, ir įskaitant svarstymus dėl gilesnių pokyčių peticijų nagrinėjimo pagal Konvencijos sistemą, siekiant sumažinti Teismo nagrinėjimo laukiančių bylų skaičių.
- f) Toliau ragina Susitariančiąsias Šalis, taip pat ir per Ministrų Komitetą, inicijuoti išsamią analizę:
- i) Teismo sprendimų vykdymo proceso ir Ministrų Komiteto vaidmens šiame procese; ir
- ii) teisingo atlyginimo priteisimo pagal Konvencijos 41 straipsnį; ir
- g) kaip pirmą žingsnį, ragina Ministrų Komitetą pasiekti tarpinių sprendimų šiais klausimais iki 2015 metų pabaigos.

H. Bendrosios ir baigiamosios nuostatos

36. Europos Sąjungos prisijungimas prie Konvencijos sustiprins nuoseklų žmogaus teisių taikymą Europoje. Todėl Konferencija su pasitenkinimu pastebi pažangą rengiant prisijungimo sutarties projektą ir ragina skubiai ir sėkmingai užbaigti šį darbą.

37. Konferencija taip pat su pasitenkinimu pastebi po Interlakeno ir Izmyro konferencijų pradėtus svarstymus dėl to, ar Teismo Statute arba įtraukiant naują nuostatą į Konvenciją galėtų būti priimta supaprastinta Konvencijos organizacinio pobūdžio nuostatų keitimo tvarka, ir ragina skubiai ir sėkmingai užbaigti šį darbą, visiškai atsižvelgiant į Susitariančiųjų Šalių konstitucines nuostatas.

38. Tiek, kiek įgyvendinant šią Deklaraciją priimami sprendimai turėtų finansinių pasekmių Europos Tarybai, Konferencija ragina Teismą ir Ministrų Komitetą įvertinti šias išlaidas kiek įmanoma greičiau, atsižvelgiant į Europos Tarybos biudžeto principus ir apdairios biudžeto politikos poreikį.

39. Konferencija:

a) ragina pirmininkaujančiąją Jungtinę Karalystę šią Deklaraciją ir Konferencijos medžiagą perduoti Ministrų Komitetui;

b) ragina Susitariančiąsias Šalis, Ministrų Komitetą, Teismą ir Europos Tarybos Generalinį Sekretorių visa apimtimi įgyvendinti šią Deklaraciją; ir

c) ragina ateityje pirmininkausiančias Ministrų Komitetui valstybes užtikrinti iniciatyvų Teismo reformos tęstinumą ir Konvencijos įgyvendinimą.